

ཐེམ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་མ་འཛུགས་ ༥༥

༡༡། རྩོ་ནང་རྩོ་བཅུ་ན་རྩོ་ར་རྩོ་ཐའི་གསུང་འབུམ་

དཔེ་བསྐྱར་མ་བཞུགས་སོ། །

(༡༠/༥༥)

དཔལ་བཅུགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ནས་བསྐྱུགས།

ཡུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྙིང་ཁང་།

༡༩༩༩ རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

དཔེ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་

出版人:周华
责任编辑:聪博
封面设计:多吉

图书在版编目(CIP)数据

觉囊·多罗那他文集:藏文/觉囊·多罗那他著

百唐藏文古籍研究室编. - 北京:

中国藏学出版社, 2008.4 (无字速书. 43-87)

ISBN 978-7-80253-013-3

I. 觉… II. ①觉…②百… III. 喇嘛教

-古籍-汇编-藏语 IV. B946.6

中国版本图书馆CIP数据核字(2008)第040183号

无字速书 (五十二)

觉囊·多罗那他文集

(10/45)

百唐藏文古籍研究室编辑整理

✱

中国藏学出版社出版发行

北京墨人彩色印刷有限公司印刷

✱

开本: 880×1230毫米 1/32 印张: 569

2008年4月第1版 2008年4月第1次印刷

印数: 0001—1500册

ISBN 978-7-80253-013-3

本文集总定价(1-45卷): 910.00元

༡༡། དཔེ་སྒྲིན་གསལ་བཤད།

《མེས་པོའི་བྱུང་པ་ལྟར།》 ཅེས་པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་དཔལ་བརྟེན་གས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་
འཇུག་ཁང་གིས་བརྒྱགས་ཤིང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་བརྒྱུ་པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་
ཚོགས་ཤིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མ་ལས་དབང་གཟན་དཀར་མེན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བརྟན་ཉི་མ་མཚོག་གིས་སྤྱིའི་གཙོ་
སྟོང་གནང་སྟེ། དཔལ་བརྟེན་གས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ཉི་མོ་ལོ་བཅུ་ཙམ་གྱི་མིང་ལ་
འབད་བརྟེན་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་གས་མང་པོ་ལྟགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་བོ་དྲུག་ཁྲི་ལོངས་པ་རང་
ཐུང་དང་མིའི་གནོད་འཚེས་འཛིན་ལ་ཉི་མོ་ལོ་ཉི་མ་ལས་བརྒྱ་བས་ཉི་ལྟགས་པར་བརྒྱགས་ཤིང་དཀར་ཆག་
ཏུ་བཅད། དཔེ་ཐུམ་གསལ་། དཔེ་རྒྱུ་པ་ལེངས་ཏེ་སྤྲོད་མཛད་གནང་བ་དང་གནང་མཁུ་སྤྱོད་པ་ནི།
རང་མེད་མེས་པོའི་བྱུང་པ་རྒྱུད་རྒྱུ་པ་རྒྱུ་འཛིན་དང་བོད་རིག་པའི་གལ་ཆའི་དབྱུང་གཞི་མཁོ་འདོན་གྱི་
དགོས་པ་ཆེ་བ་མ་ཟད། རང་རྒྱལ་མི་རིགས་རིག་གནས་ལོར་མཛོད་དང་རྒྱུ་པ་དང་རྒྱུད་རྒྱུ་པ་བཟུང་བའི་འཕྲིན་
ལས་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཉེ་ཆར་དཔལ་འཕྱགས་པོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིག་འཕྲུག་ཁང་དང་འདི་ག་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་གཉིས་ཞིབ་
ཀློག་བྱས་མཐར། མེལ་རྒྱུན་རིག་གནས་རྒྱུ་རྫོབ་དང་པོད་རིག་པའི་དབྱེད་ཡིག་རྒྱུ་རྫོབ་དང་ཆ་ཆང་དུ་
གཏོང་བའི་དམིགས་ལུལ་ངོས་འཛོལ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་ 《པག་འགདམས་དཔེ་དགོན་གཅིས་བརྟམ་》 ཞེས་
པའི་དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་ཞིག་ལྷ་མཉུང་ནས་ལེགས་སྒྲིག་དང་དཔེ་རྒྱུན་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་ཡང་དམིགས་ལུལ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་ 《མེས་པོའི་ལུལ་བཞག་》 ཅེས་པའི་
དཔེ་རྙིང་དཔེ་དགོན་གསལ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཚོགས་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་པར་རྒྱུན་བྱ་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྫོན་བྱོན་མེས་
པོ་མཁས་དབང་དམ་པ་དུ་མས་ལུལ་དུ་བཞག་པའི་གསུང་འཕྲུལ་དཔེ་དགོན་གསལ་ཆེན་རྣམས་དང་། འཐར་
འཕྲོར་དུ་བཞགས་པའི་དཔེ་དགོན་གསལ་ཆེན་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་འདིའི་ནང་དོན་ཐད་
ལ། བང་དོན་རིག་པ་དང་། གསལ་བ་རིག་པ། ཆད་མ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། བཟོ་རིག་པ། ལོ་རྒྱུས་ ཕྱིས་རིག་
སོགས་པུ་ཐྲག་རིག་པའི་གནས་ཀྱིན་འདུས་པའི་དཔེ་དགོན་ཞོར་བུ་དགོས་འདོད་ཀྱིན་འཕྲུང་ལྷ་བུ་ཞིག་
ཡིན།

འདི་འདྲའི་དཔེ་སྐྱོན་མཉམ་ལས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེགས་པོ་ཤིང་ཅག་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ལ་ཐོབ་པ་ནི་གིན་ཏུ་
སྐལ་བ་བཟང་ཞིང་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་ལོ་འགའི་དཔེ་སྐྱོན་འཆར་གཞི་གཙོ་བོའི་ནང་
དུ་བཀོད་ཟིན་ཅིང་། ལས་གཞི་འདི་ལ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དཔུ་ཁྱིད་དང་རྒྱལ་
ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་བོད་རིག་པའི་མཁས་དབང་དུ་མས་གདེང་འཛོག་དང་མཐོང་ཆེན་གྱིས་སྐལ་མ་ཡང་ཐོབ།

《མེས་པོའི་ལུའ་བཞག》 གི་མ་ཕྱི་ལལ་ཆེར་ནི་དཔུ་མེད་བྱིས་རྙིང་གི་སྟག་ཡིན་པས། མ་དཔེ་
གསལ་མི་གསལ་དང་སྤང་ཡིག་མང་ཞིང་བྱིས་རྙིང་གསལ་འདྲ་མིན་གྱི་དབང་གིས་གྲོག་དཀའ་བའང་གིན་ཏུ་མང་
པོ་འདུག འོན་ཀྱང་དཔལ་བཟེགས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་ལོ་མང་རིང་ཉམས་སྦྱང་
བསྟུ་ལེན་དང་མཁས་དབང་དུ་མར་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་བརྟེན་ཡིག་གཟུགས་གསར་རྒྱག་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་
ཐུབ་པ་བྱུང་། པར་གི་དུ་ལའོད་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དཔེ་རྙིང་གཞན་པ་དང་བསྟར་ཏེ་གཏན་ལ་ལམ་ཡོད་པ་
བཅས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་དེ་བ་སོ་སོའི་བསྟུ་སྒྲིག་གསལ་བཤད་དུ་གཟིགས་པར་བྱ།

དཔེ་རྙིང་སྤང་སྒྲོབ་དང་ཕྱོགས་སྒྲིག་ དཔེ་སྐྱོན་གྱི་ལས་ཀ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ཐུགས་ཁུར་གནང་
མཁས་ཀྱི་མཁས་དབང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་དཔུ་ཁྱིད་
ལྟན་རྒྱས་དང་། མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་སོགས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མཇུག་སྟོན་གྱི་
བཀའ་འདྲིན་བསྐྱབས་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། དཔལ་བཟེགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་
འགན་འཛིན་པ་ལྟན་རྒྱས་དང་། ཞུ་དག་པ། ཡིག་རྒྱག་པ་སོགས་མདོར་ན་ལས་གཞི་འདི་ལ་ལྷག་བསམ་
དང་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོས་ཞབས་ཁྱེ་ཞུ་མཁན་རྣམས་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དང་།

དཔེ་ཆོགས་འདིའི་དཔེ་སྐྱོག་དང་ཞུ་དག་ཐད་ལ་ཉཅང་ནན་ཏན་དང་ཞིབ་ཆོགས་བགྱི་ཁུལ་བྱས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ང་ཚོར་གིས་ཆོད་དམན་པའི་དབང་གིས་ནོར་འཁྲུག་མི་ཉུང་བ་ཡོད་ཤིང་བསམ་དཔྱད་ལྡན་དག་གིས་
ནོར་བཅོས་ཡོ་བསྟངས་གི་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྐྱོལ་གནང་བར་ཞུ།

ཞེས་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་ནས།
སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོའི་ཟླ་བ་དང་བོའི་ཆེས་༡༠ལ།

ཕྱོད་འགྲོའི་བླ་ཆོག

དེ་ལ་འདིར་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁིང་འདིར་ཆོས་སྐུལ་ལོ་བཅ་རྒྱམས་
 དང་། ས་དགོ་བཀའ་རྙིང་སྟོགས་གྱི་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་དམ་པའི་སྐྱེས་
 རུ་རྒྱམས་ཀྱིས། བཤད་སྐྱུབ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙོ་བརྒྱད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་
 པའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་བཀའ་སྟོལ་མཐའ་དག་དང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཐུན་
 མོང་གི་རིག་གནས་སྐུམ་རྟགས་སྟོན་དག་མཛོན་བརྗོད་སྤྲོད་སྟོར། ལྷ་རྩིས་འབྲུང་
 རྩིས་། ལྷ་ཆོད་བཟོ་གསོ་སྟོགས་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་
 འལྱུར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཆོང་ལ་མ་ཞོར་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཞིག་འཆད་ཉན་
 འབྲུར་གསུམ་དང་། བཤད་སྐྱུབ་ལས་གསུམ་གྱི་སྟོ་ནས་ཐོག་མར་སྟོལ་གཏོང་།
 བར་དུ་གཏན་ལ་ཐབ། རིམ་བཞིན་དར་རྒྱས་བཏང་བ་སྟོགས་འཛིན་སྟོང་སྟེལ་བར་
 མཛོད་པའི་བཀའ་རྙིང་བདག་སྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས། དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་
 བཞུགས་སོ་ཙོག་གི་གྲུགས་བམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་སྦྲུངས་ན་རི་རབ་ལྷན་པའི་
 གཏོས་དང་མཉམ་ཁིང་། ཆོས་ཚན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་གྲངས་སུ་བགྲངས་
 བ་ནམ་མཁའི་གཟའ་ལྷ་རྩིས་ཀྱང་སྦྲུངས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ཅམ་དུ་མ་
 ཟད་། རྒྱ་བལ་རྟོར་སྟོགས་གྱི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་དུ་འད་དར་བྱུང་ཆེ།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིག་པ་ལམ་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཅེས་སྟུགས་གསལ་བ་ལོ་ཉིད་
འཛམ་གླིང་གར་ལུ་བ་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་དག་རྒྱལ་མཆོད་དེ། དཔེར་ན། ཡོ་ཀ་སི་ཤར་རྩི་
དང་། ཉར་མིད་ལྟ་བུ་ཡོ་བོད་དང་། ཡ་རི་སྟགས་སྟུགས་ཆོད་ཀྱི་སྟོབ་གྲ་ཆོད་མོ་

ནུས་པ་སྤྱོད་ཡིག་གི་དཔེ་མཛོད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་སློབ་གཉེན་གྱི་སྤྱོད་སྤེལ་ཆེན་དང་སློབ་མ་ཡང་མི་ཉུང་བ་ཡོད།

ད་ནི་གོང་དུ་སླུབ་པའི་བཤད་སླུབ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན་ཅེས་པ་དེ་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་དོ་སློབ་མདོ་ཙམ་ཁྱེད། དེ་ཡང་རི་རྒྱན་དུ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སླུབ་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་ནས། ཆོས་སློབ་ཐོན་མི་པེ་རོ་སྐྱ་ཙམ་ཞང་། །གཞུབས་ཆེན་རིན་པ་ཟུང་རྟོག་ལོ་ས་སླུབ། །ཁུ་སློབ་བཤད་རྒྱན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཙུན། །ཞེས་དང་། བོད་ཡུལ་སླུབ་བཙུན་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན། །རྟིང་མ་བཀའ་གདམས་ལམ་འབྲས་བཀའ་བཙུན་པ། །ཤངས་པ་ཞི་བྱེད་སློབ་དུག་བསྟེན་སླུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱའི་གཞུང་ལུགས་སྐྱ་ཆོག་གི་འཇུག་བྱེད་དང་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་བཤད་རྒྱན་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཙུན་དང་། སླུབ་པ་ཉམས་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བཙུན་པའི་བྱེད་པར་དང་མན་རག་གི་དབྱེ་བས་སླུབ་བཙུན་འདེན་པའི་གིང་རྟ་བཙུན་དེ། བཤད་སླུབ་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་བཙུན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་ཅག་གི་ཡབ་མེས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ལུས་སྟོག་ལོངས་སློབ་ཐམས་ཅད་ཡངས་པ་མེད་པར་བཏང་སྟེ། བྱི་རབས་རང་རེའི་བཙུན་འཛིན་རྣམས་ལ་འཕྲན་ཡུན་ཡན་བདེའི་དབལ་ལ་དམིགས་ནས་བཞག་པའི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་མཆིས།

དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་རིག་གསར་ལོ་བཙུན་གོང་ཆུང་ཆེན་པོ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་སེམས་མེད་འབྱུང་བཞིའི་འཛིག་པ་དང་། སེམས་ལྡན་མི་དང་མི་མིན་གྱི་གནོད་པས་ཉམས་ཉེས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་རྒྱ་བོད་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ལགས།

རིག་གནས་གསར་བརྟེན་མཛེས་སྒྲིལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་གི་ཡང་
 དག་པའི་མིང་ལྟུངས་ཀྱི་ཉི་འོད་སྒྲར་ཡང་འཕྲོས་ཏེ། ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགོ་
 ཁྲིད་དང་ཅུ་འཛུགས་གནང་ནས། དཔེ་རྙིང་འཕྲོར་བསྟུ་དང་། ལེགས་སྒྲིག་དཔེ་
 རྒྱུ། རྒྱུ་སྒྲིལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཉམས་པ་སོར་ཆུད་
 དང་། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་བྱ་བར་སོ་སོའི་འཕྲོས་བསྟུན་གྱི་སྤྱི་ལྟ་རྒྱུ་བ་པའི་
 རྒྱལ་བ་བཟང་པོའི་དཔལ་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱབས་འདིར། རང་རེའི་
 ཡལ་མེས་རྣམས་ཀྱིས་བཞག་པའི་པ་ལོར་མང་པོ་ཞིག་དེ་དུང་ཡང་དེད་ཅག་གི་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་བགོ་རྒྱལ་དུ་ལྷག་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་གཅེས་སྤྲོས་ཆེན་པོས་སྦྱང་
 སྦྱོབ་དང་དར་སྒྲེལ་བྱེད་རྒྱ་ལྡན་ཆེས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་བའི་ལས་འགན་ཡིན་པར་མ་
 ཟད། ལུ་ཅག་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲོབ་གསོའི་བྱ་བར་ལེགས་སྒྲིལ་འབྲལ་མཐན་གྱི་
 བླན་དར་འབྲིང་གསུམ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལ་མཆོད་ན། རང་རེའི་སྤྲུག་པར་བཟ་
 པའི་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་གཟི་འོད་སྒྲ་ན་འབར་བའི་འོས་འགན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
 པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།

དེར་བརྟེན། རྒྱགས་དང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྒྲིལ་བྱ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 ལྷགས་ཚུམ་གནང་བའི་གསུང་རབ། བཤད་རྒྱུ་བ་གིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད་ལས་གྲུབ་པའི་
 མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་བཤད་དང་། ཆོས་འབྱུང་དང་གདན་རབས། རྣམ་ཐར་དང་
 གསན་ཡིག་བརྟེན་དང་སྟན་པ། རྩིས་དང་གསོ་རིག་སོགས་དཔེ་དཀོན་འཕྲོར་
 པ་རྣམས་བསྟུས། ཆད་པ་རྣམས་བསལ། ཉམས་པ་རྣམས་གསོས། འབྲུགས་པ་
 རྣམས་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཆོགས་འགའ་རིམ་པ་བསྟར་ཆགས་སུ་པར་དུ་བསྒྱུན་པ་དང་
 བསྒྱུན་ཅིས་ལས།

ད་ལན་འདིར་རྩོམ་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་ན་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྐྱར་མ་
འདི་ཀྱེ་ཆེའི་གཟིགས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུན་ལམ་དུ་ཐུལ་བ་ཡིན།

འབྲུང་ཆར་ར་ཆོའི་དཔེ་ཆོགས་དབར་སྒྱུན་ཞུ་ཆུའི་སྒྲོར་ལ་ལྷག་བསམ་ལྷན་
ཞིང་མཁྱེན་སྒྱུན་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གྱི་བཀའ་
སློབ་སློལ་གནང་དང་། དཔེ་དཀོན་གྱི་མ་ཕྱི་གཡར་གནང་གི་སྒྱུབས་འཇུག་ཡོང་བ་
མཁྱེན་མཁྱེན། །

ཞོར་འཕྲོས་གསལ་འདེབས་ཞུ་བ། ལྷག་པར་དུ་ད་ལྟ་ལུས་ཀྱི་ལང་ཆོ་རྒྱས་
ཤིང་། སེམས་ཀྱི་སློ་གྲོས་བཀྲ་པའི་གཞོན་སྤྱིས་རྣམས་ལ་མཆོན་ན། སྤྱིང་པོས་
དབེན་པའི་ཁ་ཐོ་འདོན་པ་ལས། ཟོལ་མེད་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དཀར་པོ་སྤྱིང་ལ་
འཆང་། དོན་ལྷན་གྱི་རྣམ་དཀར་བྱ་བ་དང་དུ་ཡིན། ལྷན་མེད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད། འཁོས་བསྐྱུན་གྱི་སྤྱི་ཞུའི་ལས་ཀ་རྩུང་ཟད་རེ་སྒྲུབ་ལུས་ན།
མེས་རྒྱལ་ལ་ཞབས་དྲོག་འགྲུབ། རང་རིགས་ལ་ལེགས་སྤྱིས་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱི་
ལ་རྒྱ་མཛོན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་འོང་བ་ནི་མཐོང་ཆོས་མཛོན་གྱུར་ལགས་བས། དེ་
བཞིན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་རྒྱུབ་པར་ཞུའོ། །

ཐུན་འཕྲོག་ཤོན་འབྲུམས་པོ་ཐུབ་བསྐྱར་ཉི་མས།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ པའི་ལྷ་ཆོས་ལ་གྲུས་ཐུལ།

བསྐྱེད་གསལ་བཤད།

དེ་ལས་ང་ཚོའི་རྩ་བ་རྩེ་བཅུན་ཏུ་ར་བྱ་ཐའི་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པར་སྐྱེད་ཞུས་པ་འདི་ནི། གཟུགས་དཀར་མཆོག་སྐུ་ལ་བྱུང་
བསྐྱེད་ཉི་མའི་བཀའ་སློབ་དང་བདག་རྒྱུན་ལོག་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྐྱེད་ཁོང་ལ་གསུང་འབུམ་བོད་བཞི་བཅུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
ཕྱིས་སུ་བྲིས་པའི་རྣམ་ཐར་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་། དངོས་སུ་བོད་བཞི་
བཅུའི་དཀར་ཆག་ཁ་གསལ་ཞིག་ད་སྔོན་ང་ཚོའི་མཇུག་རྒྱུ་མ་བྱུང་། དེ་ལས་
དངོས་སུ་མཇུག་རྒྱུ་བྱུང་བའི་བོད་བཅོ་ལྔ་ནི། དེང་སང་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྟག་
བརྟན་པར་མ་ཞེས་འབོད་པ་འདི་ནི། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་འབྲུག་(སྐྱི་
ལོ1616) ལ། མངའ་རིས་སྤང་གི་གྲང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་
པའམ། ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་དམར་པོ་སྡེ་བསྐྱངས་ན་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་པ་བསོད་
ནམས་དབང་ལྷག་སྡེས་ཡོན་བདག་བྱས། ཏུ་ར་བྱ་ཐའི་དངོས་སློབ་གཉའ་ཡི་
བརྩེ་དགོན་མཆོག་ལེགས་པས། ཐོག་མའི་མཆོམས་སྦྱར་དང་པར་བྱང་འབྲི་བ་
སོགས་བྱས་ཏེ། དུས་འཁོར་སྤྲུགས་ཐང་དང་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་སོགས་ཆོས་
ཆོན་བཅུ་བཞི་ཤིང་པར་དུ་བཀོས་པ། རྟག་བརྟན་དམ་ཆོས་སྤྱིར་དུ་སྦྱར་བྱངས་
ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ། དེའི་སྟེང་དུ་རྟག་བརྟན་རང་ནས་བཀོས་པ་བཅས་བོད་

བཙེ་ལྷ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྤྱོད་པར་མ་ཆར་གཅིག་ །ཀྱུ་དབང་ལྷ་པ་
ཆེན་པོས་འབྲས་སྤྲངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་གདན་དྲངས་བ། བྱིས་དུས་འགྱུར་
སྐབས་སུ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་པོ་བྱང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དེང་སང་བོད་ལྗོངས་
དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་སྤྱོད་དྲངས་ཏེ་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན།

ཡང་གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱི་མིང་མཛོད་ལས། ཁོང་ལ་
གསུང་ཚུམ་གྱིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་ཀྱུ་དབང་ལྷ་པ་ཆེན་པོས།
གསུང་འབུམ་གྱིང་པར་རྒྱལ་བ་ཀྱང་བྱེད་པར་མི་ཆོག་པ་མཛོད་པས་
ད་ལྟ་ཁོང་གི་གསུང་ཚུམ་རྒྱལ་བ་ཆོང་བ་ཏུ་ཅང་དཀའ། ཀྱུ་དབང་ལྷ་པ་
ཞིང་དུ་གཤེགས་རྗེས། སློ་བྱོས་བརྟན་པས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ལ་དཀར་
ཆག་བསྐྱས་པ་ཞིག་མཛོད་འདུག། དེའི་རྗེས་ཞ་ལུ་རི་ཐུག་སྐུ་སྐུ་མཛོད་
བའི་ཏུ་ར་བླ་ཐའི་གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་བའི་
ནང་དུ། བོད་ཀ་ནས་ཅ་བར་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཆོན་ཉིས་བརྒྱ་དོན་གཉིས་
དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་བཞུགས།

ད་ལྟ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་པོ་བྱང་དུ་བོད་བཅུ་བདུན་ལ་ཆོས་ཆོན་ཉིས་
བརྒྱ་དོན་བརྒྱད་དང་། ལྷེ་བ་གངས་བདུན་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅ་བརྒྱད་
བཞུགས་ཞེས་གསལ་ཡང་ང་ཚོའི་གོང་གི་དཀར་ཆག་གཉིས་པོ་ད་སྟོན་མཛུ་
ཀྱི་མ་རྟེན། དེ་ཡང་ཞ་ལུ་རི་ཐུག་སྐུ་སྐུ་དཀར་ཆག་དྲངས་གསལ་མེ་ལོང་
ཞེས་པ་ལྷགས་ཚུམ་གནང་སྟེ། སྐར་རྟག་བརྟན་གྱི་གིང་པར་དུས་ཟིང་དབང་

གིས་ཉམས་ཆག་ཤོར་བ་རྣམས། ཁ་གསོ་མཛད་ཚུལ་ཐོས་ཀྱང་ཞིབ་ཐུང་ལོ་
 རྒྱལ་ཁ་གསལ་མཛལ་རྒྱ་མ་བུར་། ད་ལྟ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་རྣམས་རྒྱལ་
 གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞག་ས་པའི་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་འདི། ཞ་ལུ་རི་ཐུག་
 རྒྱལ་རྒྱས་ཉམས་གསོ་མཛད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་རྣམས་སྟེ། ད་ལྟ་རྟག་བརྟན་གྱི་
 པར་རྙིང་པོད་ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞག་ས་པ་པོད་བཙེ་ལྟ་དང་། པོད་
 གྲངས་དང་ཚོས་ཚན་མང་ཉུང་ཚོག་མཚམས་སོགས་རྩང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་
 བྱིད།

ད་ལམ་ང་ཚོས་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་གྲོག་ཀྱང་ནང་དུ་བཅུག་སྐབས་
 གྱི་ཐོག་མའི་མ་དཔེ་ནི། ཉེ་ཆར་བྲམ་མ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་འཇམ་ཐང་དུ་གིང་
 པར་ལ་བརྐོས་པའི་གྲགས་བམ་ཉེར་བཞི་ཅན་དེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་ཀྱི་ཐེངས་
 གསུམ་བྱས། དེ་རྗེས་སྤར་ཇོ་ནང་རྟག་བརྟན་དུ་བཞག་ས་པ་རྩོམ་པ་པོ་དྲ་ར་
 ལྷ་ཐ་ར་ཉིད་གྱི་བྱག་དཔེ་སྐབས་འགར་བྱག་མཚན་ཡོད་པ། ད་ལྟ་འབུམ་
 སྤངས་གནས་བཅུ་ལྟ་ཁང་ནང་བཞག་ས་བྱིས་མ་པོད་རྒྱང་བཅུ་ལ་ཚོས་
 ཚན་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། ཇོ་ནང་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་རྙིང་པོད་བཙེ་ལྟ་པོད་
 ལྗོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་བཞག་ས་པ་དང་། ཨ་རི་བ་དགོན་འཇམ་དབྱངས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་མཛོད་དུ་བཞག་ས་པ་པར་རྙིང་པོད་བཅུ་བདུན་ཡོད་པ་གཉིས་
 རྟོགས་བཞུགས་ཀྱིས། པར་རྙིང་པོད་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་ཚོས་ཚན་ ༡༧ བུང་བ་ལ་
 སྤར་བྱིད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐེངས་དང་པོ་བྱས།

དེ་ནས་རྟག་བརྟན་གྱི་པར་པོད་ནི་ཤུ་ལ་བསྐྱར་གཞི་དང་། འཛམ་ཐང་གི་
 པར་མས་སྐྱར་བྱེད་བྱས་ཏེ་དཔེ་བསྐྱར་ཐང་གཉིས་པ་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
 པར་མ་སྐྱ་གྱི་གཉིས་དང་བྲིས་མ་གཅིག་བཅས་དཔེ་གསུམ་པོ་ཅུ་པའི་ཆ་
 བས་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཞུགས་པ་ལས་བྱུང་པར་ཆེན་པོ་མི་འདུག། ཆོ་གའི་
 སྐོར་ལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་ནི་མཆོད་དཀྱུས་སུ་ཤོར་བ་ཡིན་འདུག་པ་
 བླམས་ཀྱང་། གྲག་རྟགས་ནང་དུ་བརྟུག་ཏེ་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རྟག་བརྟན་
 པར་རྫིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་སུ་དཔེ་མ་བཞུགས་པ། འཛམ་ཐང་
 པར་མའི་ནང་བཞུགས་གསུང་ཐོར་བུའི་སྐོར་ལ་རྟགས་ཅན་དང་། ཞ་རྟགས་
 ཅན་གཉིས་དང་། ཟ་རྟགས་ཅན་དབུ་མ་ཐེག་མཆོག་གི་ཟེན་བྲིས་རབ་བྱེད་
 དུག་པ་ཡན་ཆད། ཏཱ་ར་བླ་ཐའི་ཞལ་གསུང་སྟོབ་མ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོས་ཟེན་
 བྲིས་སུ་བཞོད་པ་དང་། རབ་བྱེད་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་རྩ་འགྲོའི་དག་
 བཤེས་མཆོག་གྲུབ་རྒྱ་མཆོས་གསར་དུ་བསྐྱར་པ། འ་རྟགས་ཅན་ཉང་ཡུལ་གྱི་
 ལོ་རྒྱུས་ཏཱ་ར་བླ་ཐས་ཞབས་བཏགས་མཛད་པར་གྲགས་པ་བཅས་ཆོས་
 ཚན་༡༩༡ལ་འཛམ་ཐང་གི་པར་མའི་དཔེ་གཅིག་ཤུ་ལས། རྟག་བརྟན་པར་
 རྫིང་དང་འབྲས་སྤངས་བྲིས་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱར་གཞི་མ་རྫིང་། རྟག་བརྟན་པར་
 རྫིང་གཅིག་ཤུ་ལས་གཞན་གཉིས་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཚན་༤། ཡང་རྟག་བརྟན་དང་
 འཛམ་ཐང་པར་མ་གཉིས་ཆར་མེད་པ། འབྲས་སྤངས་གནས་བརྟུ་ལྟ་ཁང་དུ་
 བཞུགས་པའི་གྲལ་ནས་ཆོས་ཚན་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ལྟེབ་༡༤༩གསར་རྫིང་བྱང་

བ་བཅས་ལ། ལྷ་དག་བྱས་ཏེ་ཁ་སྐོང་གི་ཚུལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་བཅས་ཁྱོད་
བསྐྱེད་མས་དེབ་བཞི་བརྩ་ཞེ་ལྷ་ལ་ཆོས་ཚན་༡༠༠ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཆོའི་མ་དཔེ་
གཡར་རྒྱ་མ་རྟེན་པ་སྟོན་ཚུལ་པ་པོའི་ཕྱག་དཔེའི་གཡར་ནས་ཡིན་པ། འབྲས་
སྤངས་གནས་བརྩ་ལྟ་ཁང་། དཔེ་རྟགས་ཕྱི་༡༤ནང་བཞག་ས་གཏམ་དུ་བྱ་བ་
ནོར་བུའི་འབྲུང་གནས་ལྟ་བུ། ཡང་ཕྱི་༡༠༥ནང་བཞག་ས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་བཞག་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན་རྣམ་པར་བཀོད་པ་ལྟ་བུ༡༥། རྟེ་ལག་
བྲིས་གྱི་ཆོས་ཚན་གཉིས་པོ་མ་འོངས་པར་དཔེ་གཡར་ཐབས་བྱ་དགོས།

ད་ལྟ་ང་ཆོས་དཔེ་བསྐྱར་དང་ལྷ་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དཔེ་རྩ་འཛིན་
བྱས་ཏེ། དཔེ་གསུམ་མི་འདྲ་བའི་ཆེ་རྟག་བརྟན་ལ་<<རྟ>>རྟགས་འདི་དང་།
འཛམ་ཐང་ལ་རྟགས་<<རྩ>>འདི། དག་ཆ་ནོར་བཅོས་ལ་གྲག་རྟག་འདི།]
དང་། མཚན་རྣམས་གྲག་རྟག་< >འདིའི་ནང་དུ་སྒྲག་ཡོད།

གསལ་བཤད་ལྷ་རྒྱ་ཞིག་ལ་དཔེ་བཞི་པའི་ནང་དུ། གྲན་མཁྱེན་དོལ་པོ་
པའི་གསུང་ཆོས་ཚན་བཞི། རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་གྲན་ཁྱབ་གྱི་གསུང་རྩ་
སྐོའི་ཆོ་ག་ཞེས་པའི་ཆོས་ཚན་གཅིག་བཅས་འཛམ་ཐང་པར་མར་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཡང་ས་བཟང་མ་ཏི་པར་ཆེན་གྱི་གསུང་དུས་འཁོར་ཕྱག་རྒྱའི་སྐོར་
ཆོས་ཚན་གཅིག་རྟག་བརྟན་པར་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་རང་འཇག་བཞག་ཡོད་
པ་དང་། ཁོང་གི་རང་རྣམ་གཅོ་བོར་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞལ་གདམས་རྣམས་སྤྱ།
གཙང་གི་ཡུལ་སྐད་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ཐ་སྐད་གོ་དཀའ་བ་མང་བོ་ཞིག་

ཐེད་སྤྱད་གནང་བ་དག་ཀྱང་རང་སྤོང་བཞག་ཡོད།

ད་ལམ་བཀའ་འབུམ་འདི་ཅིས་འཁོར་ནང་དུ་སྒྲགས་པའི་འགྲོ་སྤང་ལྟ་
འདྲ་ཚོགས་པ་ནས་ཞུས་ཤིང་། བར་སྐྱབ་ཚར་ལྔ་བརྒྱའི་འགྲོ་སྤང་ཐོད་རིག་པ་
དཔེ་སྐྱབ་ཁང་ནས་བགྱིས། ཚར་བརྒྱད་བརྒྱའི་འགྲོ་སྤང་ཕྱིན་གྱིན་སོགས་ཀྱི་
རྒྱའི་སྐྱབ་བདག་རྣམས་ཀྱིས་གནང་། ཞིང་། ཚར་ཉིས་བརྒྱའི་འགྲོ་སྤང་ལྟ་
ཚོགས་པ་ནས་བགྱིས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐུན་སྦྱོར་ལས། ད་ལམ་དངོས་སུ་བར་དུ་
བསྐྱབ་སྤུབ་པ་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་ཆེའི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་ལམ་དུ་སྤུལ་བ་ཡིན།

ལས་གཞི་འདིར་ཐོད་ལྷོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་མ་དཔེ་ཐོད་བཙོ་ལྔ་
གཡུང་གནང་བྱུང་བ་དང་། འཛམ་གང་སྤྱི་མ་སྤུན་སེལ་མཚོག་ནས་ཀྱང་མ་
དཔེ་བཙལ་རོགས་དང་། ཞོ་རིམ་སྒྲིག་རྒྱ། ཞུ་དག་བཅས་ལ་རོགས་རམ་གང་
མང་གནང་བ་དང་། ཁམས་སྤུལ་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་མཚོག་ནས་ཉང་ཡུལ་
ཚོས་འབྱུང་ཞུ་དག་གི་རོགས་རམ་གནང་བ་དང་། སྤྱི་མ་དཔལ་ལྔ་རྒྱ་མཚོས་
ཞུ་དག་གི་ལས་ཀ་སྤྱིའི་སྤྱགས་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་བ་བཅས་ལ་སྤྱགས་རྩེ་
ཆེ་ཞུ་བའོ། །

དཔལ་བཅུགས་ཐོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་ཞེས་འབྲུག་ཁང་ནས་
ཀམ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས།

1575-1635

སྐྱུ་བལྟམས་ཏེ་སྒྲ་བ་བརྒྱད་མོང་རྗེས་བཞེངས་ནས་གོམ་པ་སྒྲོ་ཐུབ་པ་
 དང་། དགྲུང་ལོ་གཅིག་ཙམ་ནས་གསུང་བྱོན་ཏེ་ད་སྐྱེ་མ་ཀྱུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་
 ཡིན་ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱུ་གོང་མའི་རྟེན་གསུམ་དང་
 སྐྱིན་བདག ། ཉེ་གནས་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས།
 རོ་ནང་སྐྱེ་མ་ཀྱུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གི་ཡང་སྤྱིད་ལྟུལ་མེད་དུ་བེས་ཏེ། དགྲུང་
 ལོ་བཞི་པར་རོ་ནང་མཁན་ཆེན་ཡུང་རིགས་ཀྱི་མཆོ་དང་། ཞབས་དྲུང་བཀྲ་ཤིས་